

ДЯКОВ Святослав

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
<https://orcid.org/0000-0002-3938-9792>

ГЕНИК Василь

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
<https://orcid.org/0000-0002-3549-6080>

КИРИЛЬЧУК Юрій

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
<https://orcid.org/0000-0001-6161-2949>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РОЗВІДНИКІВ

У статті проведено аналіз наукових праць, нормативно-правової бази і змісту навчальної та навчально-методичної документації щодо формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Систематизовано етапи попередніх досліджень процесу формування професійної готовності майбутніх фахівців. Узагальнено сучасні підходи та виявлено особливості формування професійної готовності майбутніх офіцерів розвідників у ході виконання ними вправ бойових армійських систем, нормативів з бойової підготовки, а також під час спеціальних тренувань на поверхні землі, під землею, на водних акваторіях, під водою та у повітрі. Обґрунтовано, що формування готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів розвідників це багатогранний динамічний процес спрямований на ефективне виконання професійних функцій: спроможність автономно виконувати спеціальні завдання у зоні бойових дій та глибоко у тилу ворога, уміння здобути цінну розвідувальну інформацію з низки дрібниць, мобільно і непомітно переміщуватись, виявляти і по можливості знищувати командні пункти та центри прийняття рішень противника, обходитися тривалий час без води, класичної їжі у складних кліматичних умовах, як удень так і вночі, у будь яку пору року. Розроблено структуру готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів розвідників у вигляді взаємопов'язаних динамічних блоків (психологічний, науково-теоретичний, результативно-діяльнісний блок), які включають у себе спеціальні професійно орієнтовані компоненти. Запропоновано: впровадити у процес формування професійної готовності офіцерів розвідників нові стандарти, форми, способи і засоби отримання розвідувальної інформації, що ґрунтуються на досвіді армій країн-членів НАТО та досвіді набутому розвідувальними підрозділами Збройних Сил України у ході звільнення захоплених російсько-терористичними військами території суверенної України; інтенсифікувати застосування основних форм дистанційного навчання і стандартів індивідуальної та колективної підготовки підрозділів Збройних Сил України та НАТО.

Ключові слова: майбутні офіцери розвідники, готовність до професійної діяльності, особливості формування готовності до професійної діяльності, структура готовності до професійної діяльності.

DOI: <http://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.19>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах повномасштабної агресії російської федерації розвідка залишається найважливішим видом бойового забезпечення дій військ, вона є сукупністю заходів, що проводять командири і штаби для своєчасного отримання інформації про противника, місцевість, кліматичні і погодні умови в районі ведення бойових дій з метою визначення форм і способів найбільш ефективного застосування своїх сил і засобів щодо ураження противника.

Досвід набутий частинами та підрозділами Збройних Сил України під час деокупації території України свідчить, що ті підрозділи частини та угруповання, які мали

добре організовану розвідку, найбільш ефективно виконували бойові завдання та максимально швидко просувались вперед з нанесенням максимальних втрат противнику.

В умовах повномасштабного вторгнення, значно виросли обсяги і значення завдань, які вирішує розвідка. Разом з тим терміни їх виконання суттєво скоротились. Підвищилися вимоги щодо часу передачі даних і точності визначення координат об'єктів (цілей) противника.

Для забезпечення живучості наших підрозділів, в умовах застосування противником нових далекобійних, високоточних, всепогодних засобів ураження, усі бойові дії велися мобільно, рішуче з високою інтенсивністю застосування засобів ураження і максимальним напруженням усіх наявних сил, що висунуло до офіцерів

розвідників нові підвищені вимоги та фактично розширило фазу активного ведення розвідки до цілодобової.

У ході звільнення тимчасово окупованих росією територій офіцери розвідники розпочали застосування нових засобів ведення розвідки (безпілотні літальні апарати, GPS-приймачі, лазерні далекоміри та цифрові прилади розвідки і спостереження), завчасно організували і проводили розвідувальну діяльність, спрямовували зусилля усіх видів розвідки на виконання найважливіших завдань, забезпечували добування розвідувальних відомостей до встановленого терміну, ретельно вивчали, зіставляли й додатково перевіряли їх, а за необхідності проводили додаткові розвідувальні заходи, постійно, стійко і твердо управляли підрозділами, які ведуть розвідку, вимагали високого рівня навченості та злагодженості дій особового складу підпорядкованих розвідувальних підрозділів, а також застосовували найбільш досконалі способи і засоби ведення розвідки.

Одночасно і сам процес здобуття інформації, виявлення даних про противника зазнав змін внаслідок застосування ним різноманітних засобів, як пасивних – приховування своїх дій, так і активних – проведення контррозвідувальних заходів. Все це передбачало широке впровадження у війська нових технічних засобів розвідки: GPS-прилади, дистанційно керовані літальні та плаваючі апарати, нові засоби спостереження і зв'язку тощо.

А складність вирішення розвідувальних завдань, необхідність ефективного використання нових технічних засобів розвідки, у свою чергу вимагало – високопрофесійної майстерності та готовності майбутніх офіцерів розвідників ефективно застосовувати ці новітні засоби в умовах ведення бойових дій та звільнення тимчасово окупованих противником територій суверенної України.

Саме тому одним із найважливіших шляхів удосконалення системи розвідки є удосконалення професійної підготовки майбутніх офіцерів розвідки з метою підвищення рівня їх професійної готовності до здійснення розвідувальної діяльності з застосуванням сучасних способів і засобів, їх вміння грамотно і своєчасно організувати розвідку, безперервно, активно і наполегливо

вести її за будь-яких умов тактичної та метеорологічної обстановки.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Уперше термін „готовність” виникає в експериментальній психології наприкінці XIX ст. і спочатку розглядався як настанова, психічний стан суб'єкта, що спричиняє поведінку (діяльність) певного характеру й спрямованості (О. Кюльпе, К. Макбе, Д. Узнадзе та ін.). З середини XX ст. „готовність” трактували як якісний показник саморегуляції поведінки людини (Д. Кац, Г. Оллпорт, У. Томас та ін.). Пізніше зазначений феномен був перенесений у психолого-педагогічні дослідження в контексті теорії діяльності взагалі та професійної діяльності зокрема (Л. Романишина, М. Дьяченко, Л. Кандилович, М. Левітов та ін.).

Більшістю сучасних науковців готовність до професійної діяльності розглядається як активний стан особистості, який спонукає до дії; як наслідок діяльності; як настанова на виконання професійних завдань, як передумова до цілеспрямованої діяльності, її регуляції, ефективності; як форма діяльності суб'єкта, яка входить у загальний потік його умов.

Питання формування професійної готовності фахівців розглядаються у сучасних наукових дослідженнях переважно в галузі педагогіки, теорії та методології вищої освіти. Зокрема, у працях В. Кулько, О. Поплавської, С. Рибнікова, С. Гончаренка, І. Зязюна, Г. Костюка, В. Краєвського, В. Свистун, Н. Середи та інших проаналізовано взаємопов'язані дефініції: „професійна діяльність”, „підготовленість” та „готовність”. Проте, аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема готовності до професійної діяльності, як форми реалізації потреби у службово-бойовій діяльності, поряд з педагогікою розглядається також психологією, фізіологією та іншими науками.

Так, готовність до професійної діяльності як психолого-педагогічний феномен аналізували В. Різник, В. Стасюк, Л. Султанова, М. Дьяченко, В. Сластьонін, Н. Тализіна, Д. Узнадзе та ін. Концептуальні засади професійної підготовки фахівців досліджувалися такими вітчизняними та

зарубіжними вченими, як Н. Чорна, І. Гавриш, Р. Гуревич, О. Дубасенюк, О. Романовський, Л. Романишина, Л. Хомич та ін.

В інших дослідженнях поняття готовності трактується як рефлексія, що може мати різний ступінь – включно до найвищого рівня надрефлексії, коли необхідною умовою формування готовності до професійної діяльності вважається „усвідомлення необхідності цілеспрямованого самоформування, усвідомлення особистісної та суспільної значущості здійснюваної діяльності”.

Аналіз наукових праць вищепойменованих вчених, показує, що вони застосовують декілька підходів щодо трактування готовності до професійної діяльності: функціональний, за яким готовність вважають психічним станом особистості, що визначає потенційну активізацію психічних функцій під час майбутньої професійної діяльності; особистісний, де готовність виступає цілісним особистісним утворенням, що інтегрує сукупність внутрішніх суб'єктивних чинників окремої діяльності та досліджується переважно в контексті професійної підготовки до неї; особистісно-діяльний, у межах якого готовність окреслюється як прояв усіх граней особистості, які забезпечують можливість ефективно виконувати професійні функції; результативно-діяльний, що визначає готовність як результат процесу підготовки; акмеологічний, згідно з яким поняття готовності до діяльності тлумачиться, виходячи із самосприйняття людиною професійної діяльності та свого місця в ній.

У ході нашого дослідження, ми розглядали професійну готовність як особистісну якість, що відображається у подальшій професійній діяльності. Ми погоджуємось з твердженнями Е. Зеєра та Н. Чорної, які стверджують, що готовність до діяльності розвивається на основі засвоєння загальних і професійних знань, формування вмінь і навичок, удосконалення сформованих професійно важливих якостей особистості.

Зауважимо, що на сьогодні у визначенні структурних компонентів готовності не існує єдиної думки, а залежно від досліджуваного напряму науковці наводять різні її компоненти. Так Е. Зеєр визначає професію

як форму діяльності, що виникла історично, для виконання якої людина повинна володіти певними знаннями та навичками, мати спеціальні здібності та розвинуті професійно важливі якості. Готовність, на думку вченого, – „це активно-діяльнісний стан особистості, що відображає зміст задачі, що перед нею стоїть, умови її розв'язання та відображає умови вдалого виконання будь-якої діяльності”.

У свою чергу Н. Чорна зазначає, „що виникнення стану готовності до діяльності проходить кілька етапів, серед яких: постановка мети на підставі потреб та мотивів чи усвідомлення поставлених завдань; розробка плану, настанов, моделей, схем майбутньої діяльності; втілення передбачуваної готовності у предметних діях, використання певних засобів та способів діяльності; порівняння ходу виконуваної роботи та її проміжних результатів, внесення корективів”.

Основними критеріями готовності майбутнього фахівця, на думку Е. Зеєра є: ступінь розвитку мотивації; ступінь оволодіння системою знань; сформованість у майбутніх фахівців низки гностичних, проектувальних та організаційних умінь.

Ми погоджуємось з окремими твердженнями Е. Зеєра та Н. Чорної проте, у проведених ними дослідженнях не враховано особливості формування професійної готовності майбутніх офіцерів розвідників в умовах повномасштабного вторгнення армії росії, не визначено етапи дослідження цього процесу та його структура, а також зміст компонентів які можуть бути спрямовані на удосконалення процедур добування, аналізу та передачі розвідувальних даних відповідно до стандартів армій країн-членів Організації Північно-Атлантичного альянсу.

3. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Узагальнити сучасні погляди на процес формування професійної готовності фахівців різних галузей, виявити особливості формування та розробити структуру готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів розвідників, а також надати пропозиції щодо можливих шляхів підвищення рівня її сформованості.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано теоретичні (аналіз і систематизація науково-педагогічної

літератури, нормативно-правових документів, інструктивно-методичних матеріалів) та емпіричні (вивчення й узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду, опитування учасників бойових дій та ветеранів розвідки, спостереження) методи, які дали можливість узагальнити сучасні погляди науковців на процес формування професійної готовності фахівців різних галузей, виявити особливості формування професійної готовності майбутніх офіцерів розвідки і на цій підставі розробити структуру формування їх готовності до професійної діяльності, а також надати пропозиції щодо шляхів підвищення рівня її сформованості у майбутніх розвідках.

4. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Сучасні тенденції розвитку військової освіти зумовлюють зміну пріоритетних завдань освітньої діяльності у військових закладах вищої освіти (ВЗВО): зростає роль внутрішніх детермінант у забезпеченні професійного зростання офіцера, вищою цінністю стає особистість військового професіонала з її потребою у самоактуалізації, саморозвитку, реалізації творчого потенціалу.

Нові орієнтири освіти передбачають створення інноваційного освітнього середовища, що сприяє максимальному розкриттю внутрішніх можливостей майбутніх офіцерів, висуваючи особливі вимоги і до викладачів – як основних суб'єктів процесу формування професійної готовності у ВЗВО.

Вирішення цього завдання є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сфері освіти і передбачає інтенсифікацію освітнього процесу ВЗВО, вдосконалення системи професійної підготовки курсантів, її організацію відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України галузі знань 25 „Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону”.

Порядок організації освітньої діяльності та процес формування професійної готовності майбутніх офіцерів розвідників під час навчання у ВЗВО регламентовано системою законодавчих та нормативно-правових актів, серед яких – Закон України „Про вищу освіту”

№ 1556-VII від 01.07.2014 р., Наказ Міністерства оборони України „Про затвердження Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти” № 472 від 09.01.2020 р., Наказ Міністерства оборони України „Про затвердження Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних силах України” № 385 від 27.07.2016 р..

Аналіз і систематизація науково-педагогічної літератури, нормативно-правових документів, інструктивно-методичних матеріалів та результатів сучасних досліджень показує, що існує три етапи наукового дослідження проблематики формування готовності до будь-якої діяльності яку пов'язують з діяльністю взагалі та з професійною діяльністю зокрема, що є важливим у контексті започаткованого дослідження.

Так, на першому етапі готовність досліджують у зв'язку з проникненням у природу психічних процесів людини. На другому – готовність визначають як певний феномен стійкості та адекватності реагування людини на зовнішні і внутрішні впливи, що зумовлено інтенсивним дослідженням нейрофізіологічних механізмів, регуляції і саморегуляції поведінки людини. Третій етап пов'язаний з дослідженнями у галузі теорії і практики професійної діяльності.

Дотримання цих етапів дозволили нам у ході дослідження виявити основні риси психологічного портрету офіцера розвідника, який з одного боку має справляти враження особи, що завжди дотримується загальних правил, а з іншого, повинен уміти відійти від стандартних рішень, глибоко розуміти тактичну обстановку та прораховувати майбутні дії противника. Розвіднику щоб вижити і виконати отримане завдання потрібно бути глибоко мотивованим, фізично підготовленим, добре знати математику, яка дає гнучкість розуму, фізику і хімію яка розкриває сутність природних явищ, а також психологію для побудови високоморальних відносин у підпорядкованому підрозділі та протидії інформаційним та психологічним впливам та операціям противника.

Отже, враховуючи вищезазначене, ми прийшли до висновку, що формування

професійної готовності майбутніх офіцерів розвідки, це багатогранний динамічний процес спрямований на ефективне виконання ними майбутніх професійних функцій, а саме: спроможність автономно виконувати спеціальні завдання у зоні бойових дій та глибоко у тилу ворога, уміння здобути цінну розвідувальну інформацію з низки дрібниць, мобільно переміщуватись, виявляти і по можливості знищувати командні пункти та центри прийняття рішень противника, обходитися тривалий час без води, класичної їжі у складних кліматичних умовах, у будь яку пору доби та року.

Опитування ветеранів розвідки показує, що одним з основних способів формування готовності розвідників до професійної діяльності є наполегливі спеціальні тренування. Тренування практикують у ході тактико-спеціальної, вогневої, психологічної і спеціальної фізичної підготовки, водіння, тактичної медицини, військової топографії, і ще чимало дисциплін, у ході засвоєння яких безпосередньо формують готовність майбутніх офіцерів розвідки до професійної діяльності, що дозволяє розвідникам вижити у найскладніших умовах та виконати поставлені перед ними бойові завдання.

На сучасному етапі впровадження стандартів підготовки Північноатлантичного Альянсу, тренування майбутніх офіцерів військової розвідки відбуваються як на поверхні землі, так і під землею, як на водних акваторіях, так і під водою, а також у повітрі. При цьому для наземних тренувань інструктори використовують покинуті споруди, території непрацюючих підприємств, складів, ангарів тощо, на яких спеціальні „групи підіграшу” відіграють роль терористів, які не лише захоплюють заручників, але й мінують проходи, встановлюючи розтяжки, міни-пастки тощо.

Крім цього до наземної складової додають кілька видів перешкод з колючим дротом (це і так званий „низький дріт”, і дротяна загорожа, і різноманітні „мотанки” та дротяні перешкоди). Також додано ділянку, яка дозволяє відпрацювати подолання ділянки місцевості, що зазнала ракетно-артилерійського удару.

Відповідно до вимог сьогодення на навчальних центрах зазнає змін і комплекс перешкод відомий ще з радянських часів під назвою „стежка розвідника”, так до вже

існуючих наземних перешкод львівські інструктори додали ще два види підземних перешкод, один з яких за своєю суттю є лабіринтом. До того ж, відповідно до тренувальних завдань, у цих підземеллях передбачено ворожі засідки, міни-пастки та інші „сюрпризи”, якими наших розвідників зустрічають адепти „русского миру” у зоні ведення бойових дій.

Крім того (на відміну від радянсько-російського взірця) до сучасних смуг перешкод та загартовування почали запроваджувати елементи нової бойової армійської системи („БАРС”) та мережу подолання зруйнованих мостів та переправ різними способами. Тепер це не лише колоди над ровом з багнукою, але й різноманітні „зруйновані мости”, канатні переправи тощо. Щоб остаточно „зламати дихання” та створити додаткове тренувальне навантаження на кожного майбутнього розвідника, інструктори обладнують вузькі тунелі з коліс великого діаметра (який, за їх вказівкою долають зсередини або зовні), далі майбутні розвідники приховано переміщуються „слід у слід” дорогою викладеною з пеньків та через завали утворені з лісового сухостою.

Під час подолання перешкод, майбутній розвідник не просто біжить марафон, а різко змінює різні види переміщення – стрибки з парашутом, біг з присіданням з переходом на ходьбу та стрибки, плавання, пірнання і знов біг з прискоренням тощо. Під час руху він навчається контролювати своє дихання, переходити з одного оточуючого середовища в інше постійно змінюючи ритм руху.

Відповідно до поставлених завдань разом з середовищем змінюється і тактична обстановка і звуковий фон та психоемоційне супроводження тренування. Якщо раніше це були лише звуки автоматних черг та артилерійського обстрілу, то тепер це ще й звуки нічного лісу, шум прибою, перекликання диких тварин та навіть передсмертні крики поранених.

Відповідно до сучасних навчальних планів та програм майбутні офіцери розвідники проходять підготовку і з тактичної медицини, у ході якої навчаються оцінювати стан пораненого, надавати йому домедичну допомогу та у разі потреби здійснювати його евакуацію, в умовах переслідування противником (в умовах, коли не можна

залишати за собою будь-яких слідів присутності). І в цьому випадку вже формується кмітливість і злагодженість всього розвідувального підрозділу.

Отже всі зазначені вище навчально-бойові системи, навчально-тренувальні комплекси, смуги загартовування, перешкод, „стежки розвідника” приймають активну участь у формуванні високої мотивації, моральної стійкості, фізичної витривалості та професійної готовності до виконання майбутніх бойових завдань. У подальшому, це дозволить офіцерам розвідникам не виснажуватись у реальному бою, не втрачати пильності та обережності та максимально зосереджуватись на виконанні отриманого завдання – веденні розвідувальної діяльності. Окремо слід наголосити, що всі вправи майбутні офіцери розвідники виконують в умовах максимально наближених до бойових і лише із застосуванням стандартного екіпірування та озброєння воїна-розвідника Збройних Сил України.

В умовах повномасштабного вторгнення армії росії в Україну процес формування професійної готовності майбутніх розвідників відбувається з урахуванням бойового досвіду набутого офіцерами розвідки, відтепер у ВЗВО та навчальних центрах Збройних Сил України почали більше уваги приділяти веденню розвідки у приміських зонах та містах, вивченню ознак присутності та роботи диверсійно-розвідувальних груп та терористичних угруповань противника.

Узагальнення результатів попередніх досліджень та сучасних поглядів щодо компонентів, сутності та структури готовності фахівця до професійної діяльності привело нас до висновку, що вони взаємодоповнюють одна одну, розширюють і поглиблюють наші уявлення про складний і багатогранний феномен „готовності”. Проте, на нашу думку, в дослідженнях готовності до того чи іншого виду діяльності обов’язково повинен мати місце структурний аналіз самої діяльності.

Враховуючи вищезазначене готовність майбутнього фахівця військової розвідки до професійної діяльності розглядається нами як інтегральний прояв низки властивостей особистості зі спрямованістю на розвідувальну діяльність. Структура готовності є складною організацією, побудованою за принципом трансформації та

взаємодії компонентів, критеріїв у структурні блоки.

Крім того, ми вважаємо, що вивчати структуру готовності фахівця потрібно відповідно до особливостей конкретного виду діяльності, враховуючи загальні, універсальні для будь-якої професійної діяльності компоненти та специфічні професійні компоненти готовності, які властиві саме певному виду діяльності.

Для розроблення структури професійної готовності майбутніх офіцерів розвідників, нами за основу було взято дослідження Е. Зеєра, який виділяє такі структурні компоненти готовності до діяльності: мотиваційний (відповідальність за виконання задачі); орієнтаційний (знання і уявлення про особливості та умови діяльності, вимоги до неї); операційний (володіння способами та методами діяльності, необхідними знаннями, навичками та уміннями); оціночний (оцінка своєї готовності та відповідності процесу розв’язання задачі оптимальним зразком).

Узагальнення теоретичних положень, сучасних підходів до процесу формування професійної готовності майбутнього фахівця та аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх офіцерів військової розвідки дозволили нам розробити структуру їх готовності до професійної діяльності у вигляді взаємопов’язаних динамічних блоків, що включають у себе спеціальні професійно орієнтовані компоненти: психологічний блок – мотиваційний компонент (мотиви, потреби, емоції, прагнення, інтереси, цінності, ідеали тощо); до науково-теоретичного блоку входить когнітивний компонент (система професійних знань, спеціальних умінь і навичок щодо застосування сучасних засобів розвідки); результативно-діяльнісний блок передбачає операційний (володіння способами і прийомами професійної розвідувальної діяльності) та оціночний компоненти (оцінка стану готовності розвідника до здійснення розвідувальної діяльності та відповідності процесу отримання розвідувальної інформації інтересам поставленого старшим командиром (штабом) завдання)).

5. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Таким чином, зміст розробленої структури готовності до професійної діяльності майбутнього офіцера розвідника, свідчить про її інтегративний характер, що виявляється в упорядкованості внутрішніх структур, погодженості основних компонентів особистості професіонала, у стійкості, стабільності та спадковості їх функціонування. Отже професійна готовність майбутнього офіцера розвідника має ознаки, які включають в себе психологічну єдність та цілісність особистості професіонала, що сприяє його майбутній професійній розвідувальній діяльності.

Як інтегральне утворення, професійна готовність майбутнього офіцера розвідника відбиває цілісний стан особистості, що включає не тільки наявність професійних здібностей та якостей, необхідних у

майбутній розвідувальній діяльності, але й відношення до неї, що проявляється у потребах, бажаннях, мотивах.

Напрями подальших розробок у цій сфері можуть бути пов'язані: з впровадженням у процес формування професійної готовності офіцерів розвідників нових стандартів, форм, способів і засобів отримання розвідувальної інформації; з розповсюдженням досвіду армій країн-членів НАТО та досвіду набутого розвідувальними підрозділами Збройних Сил України під час деокупації захоплених російсько-терористичними військами територій суверенної України; з інтенсифікацією впровадження в освітню діяльність ВЗВО основних форм дистанційного навчання та стандартів індивідуальної і колективної підготовки ЗСУ та НАТО.

Література

1. Zeer E.F. Proforientologiya: Teoriya i praktika: Uchebnoe posobie dlya vysshey shkoly / E.F. Zeer, A.M. Pavlova, N.O. Sadovnikova. – M.: Akademicheskiiy Proekt, Ekaterinburg: Delovaya kniga, 2004. – 192 s.
2. Kulko V.A. Sutnist i struktura hotovnosti maibutnikh ahrariiv do profesiinoi diialnosti / V. A. Kulko // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. – 2011. – # 2 (15). – S. 193-197.
3. Poplavska O.A. Sutnist ta struktura formuvannia hotovnosti maibutnikh ekonomistiv do profesiinoi diialnosti v umovakh dystanciinoho navchannia / O.A. Poplavska // Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Ser.: Pedahohika i psykholohiia : zb. nauk. pr. – Yalta : RVV KHU, 2013. – Vyp. 41, ch. 3. – S. 573-579.
4. Rybnikov S.R. Formuvannia hotovnosti maibutnikh ekolohiv do profesiino-oriientovanoi upravlinskoi diialnosti: avtoref. dys....kand. ped. nauk: 13.00.04 / S.R. Rybnikov. – Luhansk, 2011 – 20s.
5. Riznyk V.V. Formuvannia hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv ekonomichnykh specialnostei do profesiinoi diialnosti u protsesi vyvchennia spetsialnykh dystsyplin: avtoref. dys....kand. ped. nauk: 13.00.04 / V.V. Riznyk. – Kyiv, 2010 – 20 s.
6. Stasiuk V.D. Struktura komponentiv profesiinoi hotovnosti maibutnioho ekonomista v ekonomichnii osviti / V.D. Stasiuk // Nauka i osvita. – 2003. – # 1. – S. 86-88.
7. Sultanova L.Yu. Hotovnist studentiv psykholoho-pedahohichnykh fakultetiv do naukovo-doslidnoi roboty / L.Yu. Sultanova // Teoretychni ta metodychni zasady rozvytku pedahohichnoi osvity: pedahohichna maisternist, tvorchist, tekhnolohii: Zb. nauk. prats; Za red. N.Gh. Nychkalo. – Kharkiv: NTU “KhPI”, 2007. – S. 338-343.
8. Chorna N.B. Sutnist ta struktura hotovnosti do profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv mystetskykh spetsialnostei [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1-2012/192-196.pdf>

References

1. Zeer E.F. Proforientologiya: Teoriya i praktika: Uchebnoe posobie dlya vysshey shkoly / E.F. Zeer, A.M. Pavlova, N.O. Sadovnikova. – M.: Akademicheskiiy Proekt, Ekaterinburg: Delovaya kniga, 2004. – 192 s.
2. Kulko V.A. Sutnist i struktura hotovnosti maibutnikh ahrariiv do profesiinoi diialnosti / V. A. Kulko // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. – 2011. – # 2 (15). – S. 193-197.
3. Poplavska O.A. Sutnist ta struktura formuvannia hotovnosti maibutnikh ekonomistiv do profesiinoi diialnosti v umovakh dystanciinoho navchannia / O.A. Poplavska // Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Ser.: Pedahohika i psykholohiia : zb. nauk. pr. – Yalta : RVV KHU, 2013. – Vyp. 41, ch. 3. – S. 573-579.
4. Rybnikov S.R. Formuvannia hotovnosti maibutnikh ekolohiv do profesiino-oriientovanoi upravlinskoi diialnosti: avtoref. dys....kand. ped. nauk: 13.00.04 / S.R. Rybnikov. – Luhansk, 2011 – 20s.
5. Riznyk V.V. Formuvannia hotovnosti maibutnikh fakhivtsiv ekonomichnykh specialnostei do profesiinoi diialnosti u protsesi vyvchennia spetsialnykh dystsyplin: avtoref. dys....kand. ped. nauk: 13.00.04 / V.V. Riznyk. – Kyiv, 2010 – 20 s.
6. Stasiuk V.D. Struktura komponentiv profesiinoi hotovnosti maibutnioho ekonomista v ekonomichnii osviti / V.D. Stasiuk // Nauka i osvita. – 2003. – # 1. – S. 86-88.
7. Sultanova L.Yu. Hotovnist studentiv psykholoho-pedahohichnykh fakultetiv do naukovo-doslidnoi roboty / L.Yu. Sultanova // Teoretychni ta metodychni zasady rozvytku pedahohichnoi osvity: pedahohichna maisternist, tvorchist, tekhnolohii: Zb. nauk. prats; Za red. N.Gh. Nychkalo. – Kharkiv: NTU “KhPI”, 2007. – S. 338-343.
8. Chorna N.B. Sutnist ta struktura hotovnosti do profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv mystetskykh spetsialnostei [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/ped-1-2012/192-196.pdf>

Abstract**DLAKOV Sviatoslav, HENYK VasyI, KYRYLCHUK Yurii****FORMATION PECIFICS AND STRUCTURE OF FUTURE INTELLIGENCE OFFICERS' READINESS FOR PROFESSIONAL ACTIVITY**

One of the ways to improve the general intelligence system is to improve the professional training of future intelligence officers and increase the level of their professional readiness to use modern methods and means of obtaining intelligence information.

The purpose of the study is to generalize modern views on the process of forming professional readiness of specialists in various fields, to identify the peculiarities of formation and structure development of future intelligence officers' readiness for professional activity, as well as to provide suggestions on possible ways of increasing the level of its formation.

In the process of the research, theoretical (analysis and systematization of scientific and pedagogical literature, regulatory and legal documents, instructional and methodical materials) and empirical (study and generalization of domestic and foreign experience, interviewing combat participants and intelligence veterans, observation) methods were used, which gave the opportunity to summarize the modern views of scientists on the process of forming the professional readiness of specialists in various fields, to identify the formation peculiarities of future intelligence officers' professional readiness and, on this basis, to develop the structure of their professional activity readiness formation.

The article reveals the peculiarities of the formation of future intelligence officers' professional readiness during their execution of combat army systems exercises, combat training standards, as well as during special training on the ground surface, underground, in water bodies, under water and in the air. The structure of future intelligence officers' readiness for professional activity has been developed in the form of interconnected dynamic blocks (psychological, scientific-theoretical, result-activity block), which include special professionally oriented components.

It is proposed: to introduce new standards, forms, methods and means of obtaining intelligence information into the process of forming the intelligence officers' professional readiness, based on the experience of the NATO members armies and the experience gained by the intelligence units of the Armed Forces of Ukraine in the course of liberating the territories of sovereign Ukraine captured by Russian terrorist forces; to intensify the application of distance learning basic forms and standards of individual and collective training of the Armed Forces of Ukraine and NATO units.

Keywords: *future intelligence officers, readiness for professional activity, peculiarities of forming professional activity readiness, structure of readiness for professional activity.*

Стаття надійшла до редакції 11.03.2023 р.**Бібліографічний опис статті:**

Дяков С., Генік В., Кирилчук Ю. Особливості формування та структура готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів розвідників. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2023. № 1. С. 122-129.

Diakov S., Henyk V., Kyrylchuk Y. (2023) Formation pecifics and structure of future intelligence officers' readiness for professional activity. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, № 1, pp. 122-129.